

חיים בחברותא

פירוט הנושאים

חיים בחברותא הם האינטראקציה והקשרים הבינאישיים של כל חברי הבית, הקשרים ביניהם, יצירת חיים משותפים ונוחים ובתוך כך תיאום ציפיות הדדיות, התחשבות בצרכים וברצונות אישיים, וכן התמודדות עם מחלוקות, סכסוכים, כעסים, מריבות, עלבון ואי הבנה העלולים להיווצר בין דיירי הבית. אפשר להשתמש בתכנית הלימודים "ב 21 יחידה א' הכנה לחיי חברה.

תקשורת עם שותפים לדירה: סביב השולחן

בסלון

בצפייה בטלוויזיה

עם השותף לחדר השינה

בשיחות על ענייני הבית.

תורניות:

ניקיון

בישול

קניות.

בילוי משותף:

בבית: משחקים, צפייה בטלוויזיה ובוידאו, מסיבות, אירוח הורים, בני משפחה וחברים לבילוי, לארוחה, ללינה.

מחוץ לבית: יציאות לבילוי – כל הדיירים יחד, קבוצה מן הדירה, יחיד עם חבר שאינו גר בדירה.

תכנון אירועים מיוחדים:

קבלת שבת, חגים, ימי הולדת, אירועים מיוחדים שעליהם הדיירים מחליטים.

ניהול תקציב משותף:

תכנון, התחשבות, ויתורים.

שימוש משותף:

בחדרים, במכשירים, בחפצים.

עזרה הדדית:

עזרה של דיירי הבית זה לזה.

קביעה של 'כללי הבית':

זמני מנוחה, זמני ארוחות, רעש, מועדי אירוח, רחיצת כלים אישיים, פינוי אשפה, שימוש בחפצים שבבעלות כולם כמו טלפון, טלוויזיה, מערכת סטראופונית, וידאו וכו', קביעת מועדים להתכנסויות לשם ציון באירועי הבית.

חיים עם בן/בת זוג:

חיים עם בן/בת זוג בחדר, חיי זוג בבית שבו עוד דיירים.

שלוש הרמות של ההתנהגות החברתית

חיים בחברותא

תקשורת עם שותפים לדירה

רמה ערכית	רמה נורמטיבית	רמה ביצועית
הבנה הזדהות סובלנות קבלה חיים ביחד אסרטיביות.	תרבות דיבור, תרבות קול. תרבות הקשבה לאולת. נימוס. תשומת לב לצרכים אישיים בתוך שגרת החיים בקבוצה. התמודדות עם מחלוקות בשיחה. קשרים בין אישיים מקובלים בחברות מחברות שונות.	דרכי ניהול שיחה: פנייה הולמת לאולת. הקשבה לאולת. פיתוח שפה של תקשורת (פרגמטיקה). ניהול דיון וויכוח: העשרת ידע ונושאים לשיחה (אקטואליה, סרטים, טיולים, התנסויות וכל מיני מצבים) החלפת דעות. ניהול שיחת חולין. שיתוף החברים באירועים שאירעו בעבודה, בבית, במועדון וכו'. ניהול דיון לפתרון סכסוכים. תשומת לב להתנהגויות פוגעות כמו העלבה, שימוש במילים גסות, קללות, הרמת קול, אלימות וכו'. שימוש בחלופה של שיחות שקטות ונינוחות וטון דיבור רגוע.

מעגל ההפנמה
 תקשורת עם שותפים לדירה
 סביב השולחן

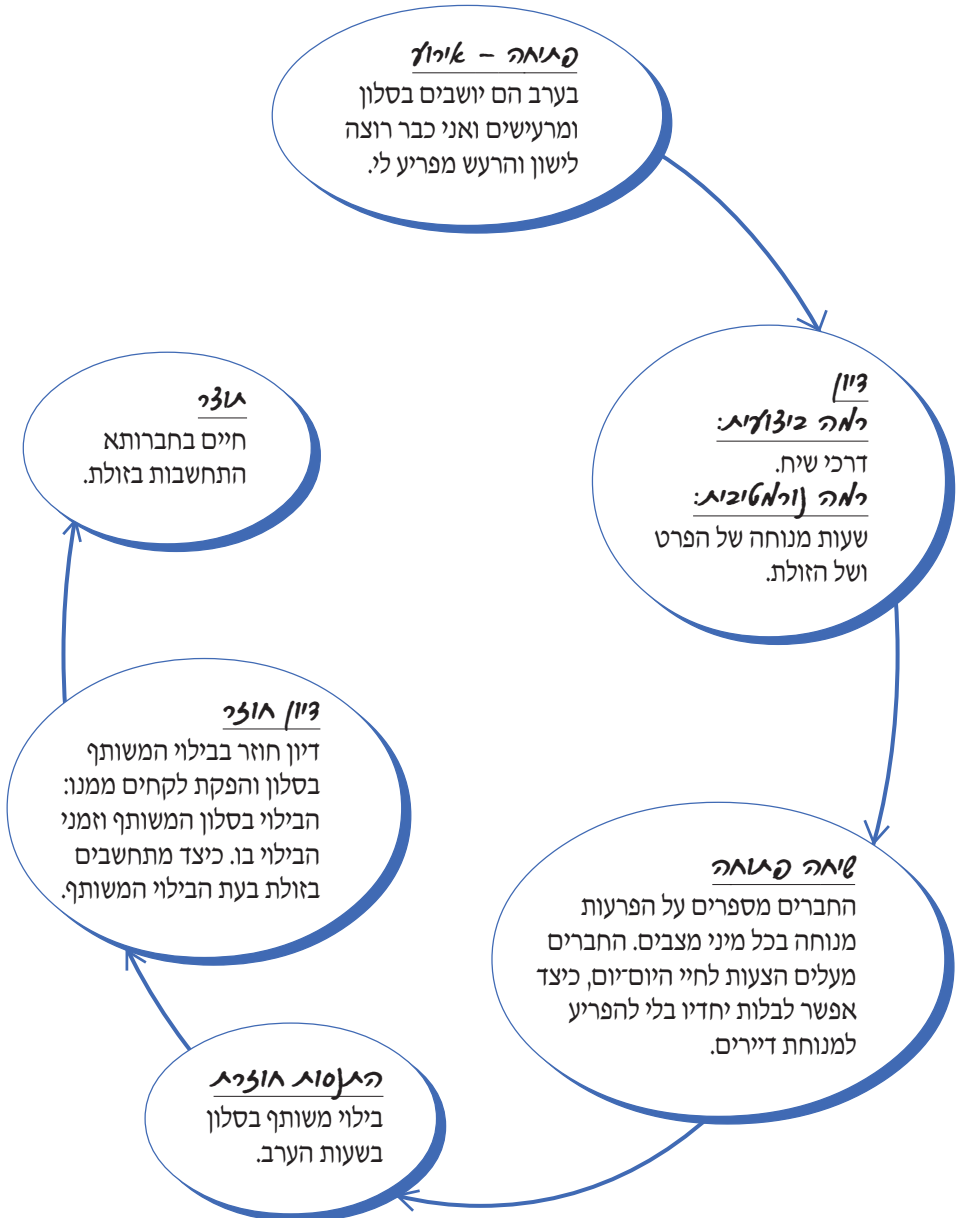
מעגל ההפנמה

תקשורת עם שותפים לדירה

בסלון

מעגל ההפנמה
תקשורת עם שותפים לדירה
בסלון

מעגל ההפנמה

תקשורת עם שותפים לדירה

צפייה בטלוויזיה

פגאח - אינול

אנחנו צופים בטלוויזיה.
אי אפשר לשמוע כי כמה
חברים מדברים או אומרים
מה הם חשובים או
מסתובבים בזמן השידור
ומפריעים מאוד.

ציון

למה ביצוריות:

דרכי שיח.
תקשורת המונים - מה משודר
בטלוויזיה, צפייה ביקורתית
בתשדירי הטלוויזיה.
למה נולאטוביו:
מתי מביעים ביקורת ודעה
כשקבוצה צופה יחדיו, איך
עושים זאת?

צ'א

חיים בחברותא

ציון צ'א

דיון חוזר בצפייה המשותפת
והפקת לקחים ממנה.

למה פגאח

הקבוצה מעלה חוויות מצפייה
משותפת בטלוויזיה, בסרט, בהצגה.
הקבוצה משווה בין הרגשות
במצבים שתוארו ומציעה כיצד ראוי
להתנהג בצפייה משותפת.

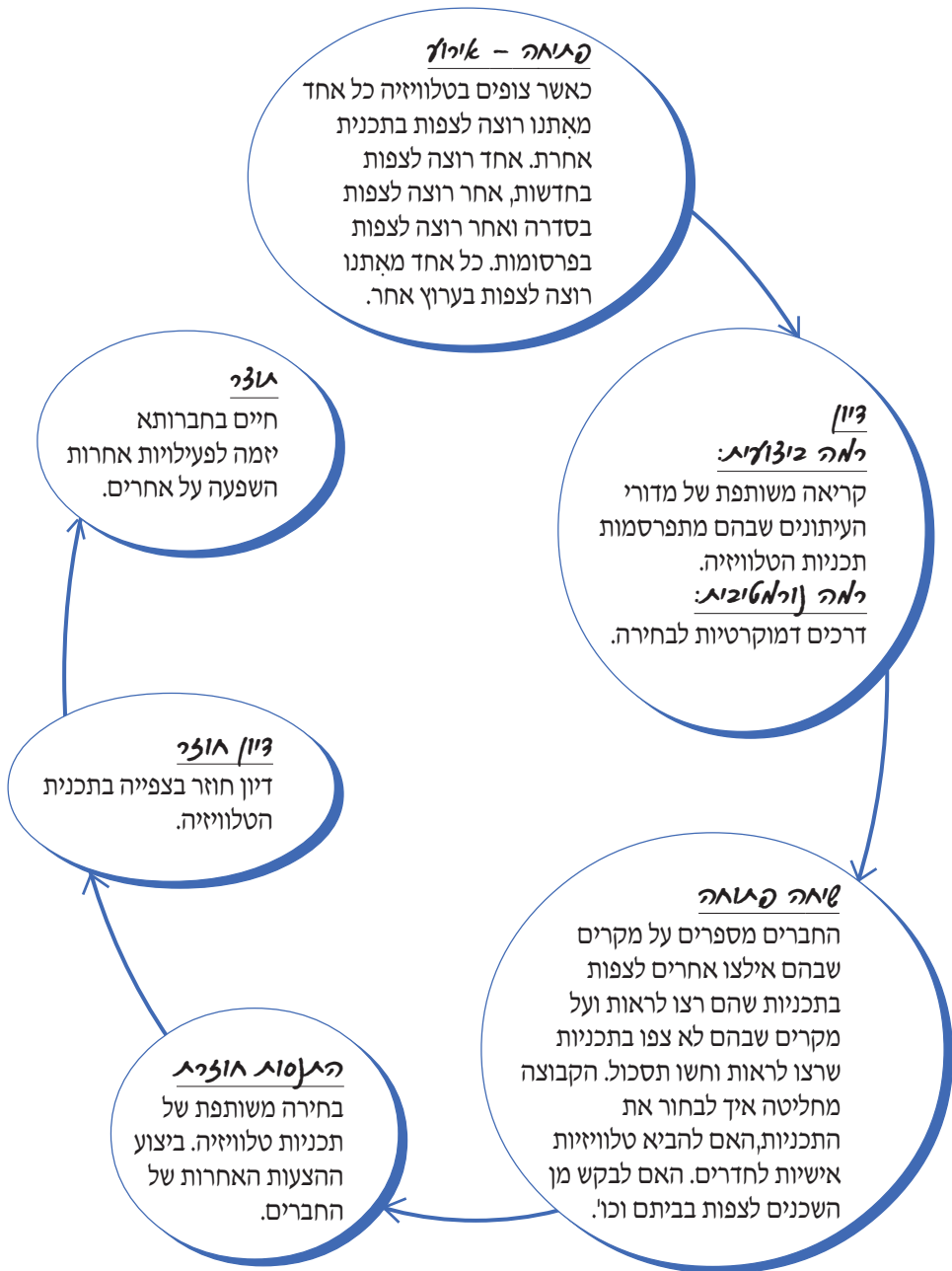
המסואו צ'א

צפייה משותפת
בטלוויזיה, בסרט,
בהצגה וכו'.

מעגל ההפנמה

תקשורת עם שותפים לדירה

צפייה בטלוויזיה

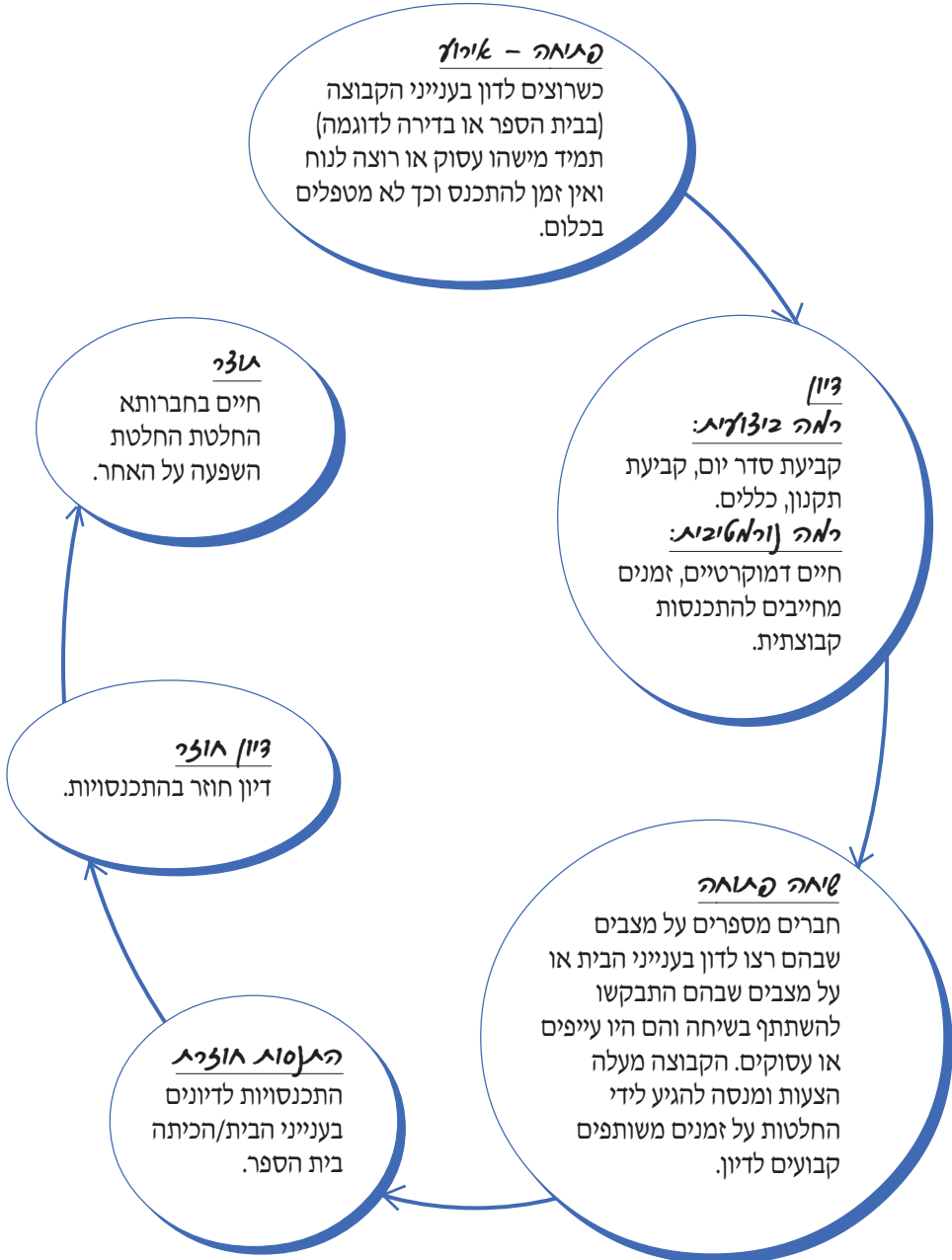

מעגל ההפנמה
תקשורת עם שותפים לדירה
שותף לחדר השינה

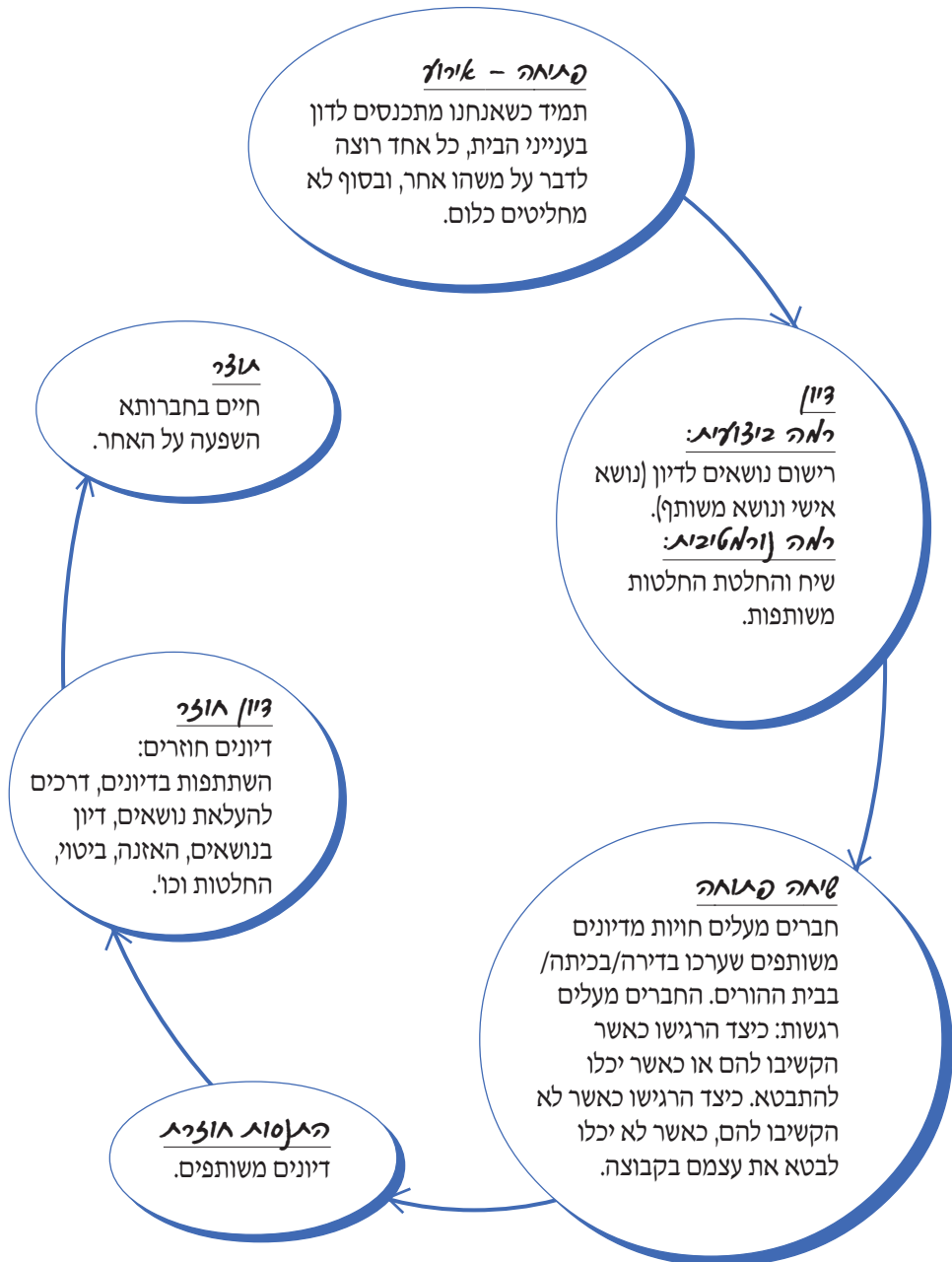

מעגל ההפנמה
תקשורת עם שותפים לדירה
שיחות על ענייני הבית

מעגל ההפנמה
תקשורת עם שותפים לדירה
שיחות על ענייני הבית

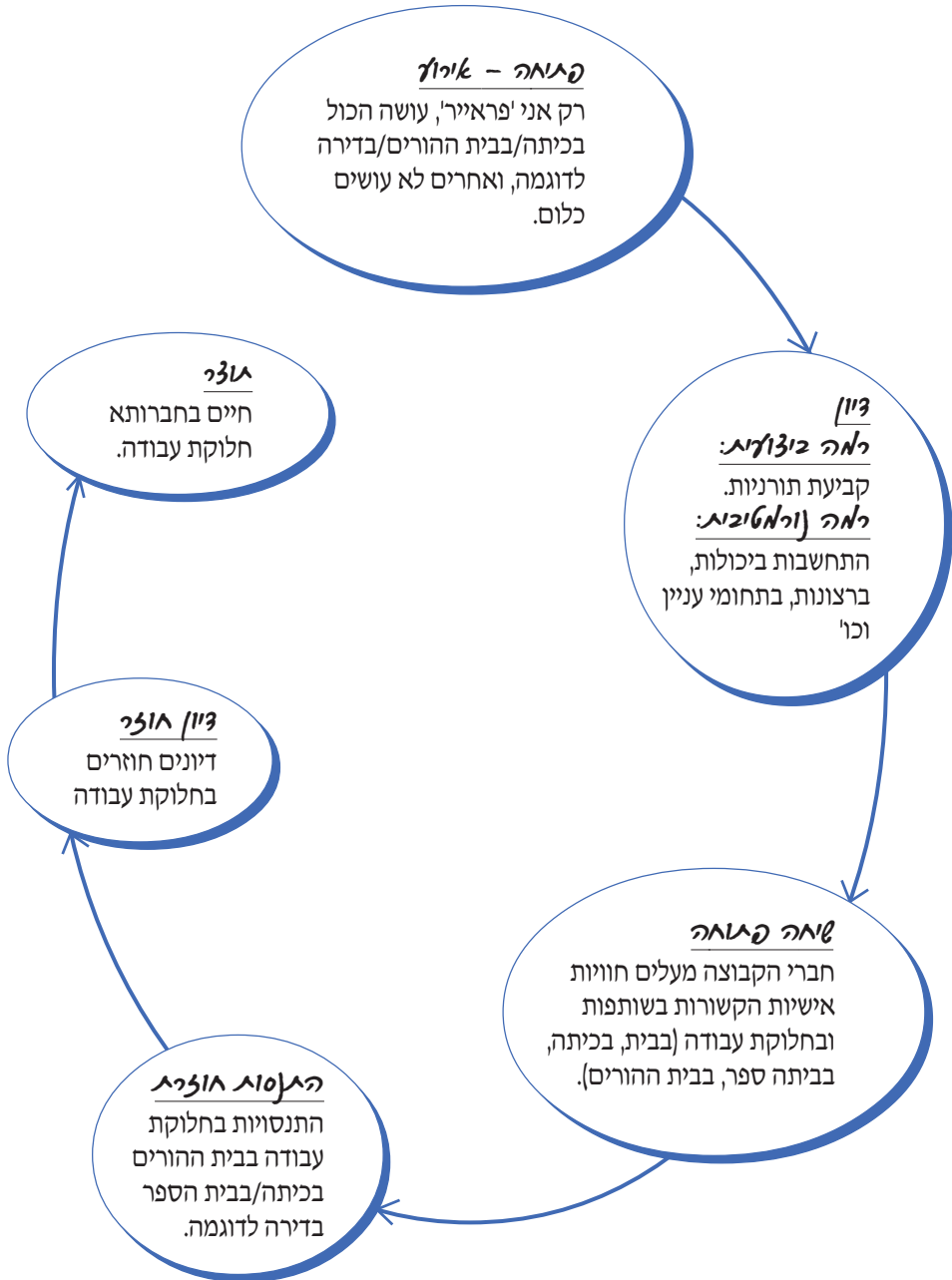
תורנויות

מטלה	אחריות
שירות שולחן	אליאס דניאל
הכנת טלט	הילינור אלעד
הכנת כריכים	
הכנת בוצים	הגן
הכנת שתוויה	נפתלי
פינוי שולחן	דניאל
ניגוב שולחן	אלעד
ניגוב כיסאות	הילינור
שטיפת כלים	נפתלי הגן
לטאטא רצפה	אליאס
שטיפת רצפה	

רמה ערכית	רמה נורמטיבית	רמה ביצועית
שותפות התחשבות בזולת כבוד אחריות עזרה הדדית חיים ביחד	תרבות דיבור ודיון פעילות משותפת למילוי מטלות (בזוגות, בשלשות, כל הקבוצה יחד). התמודדות עם התנגדות בקבוצה התמודדות עם אי-מילוי תורנות גמישות בשינוי התורנות עזרה הדדית (אני אחליף אותך היום, ואתה תחליף אותי בפעם אחרת אני אעזור לך במטלה שלך ואתה תעזור לי במטלה שלי וכו').	דרכים להחלטת החלטות משותפות: שיחה דיון הבעת דעה הצעת חלופות הצבעה החלטה קבוצתית לעומת רצון אישי. רישום תורנויות (יומיות, שבועיות, חודשיות, משימות מיוחדות). קריאת לוח התורנויות. מסירת הודעה על אייכולת להשתתף בתורנות ותיאום תורנות אחרת. רישום שינויים בתורנויות.

מעגל ההפנמה

תורנויות

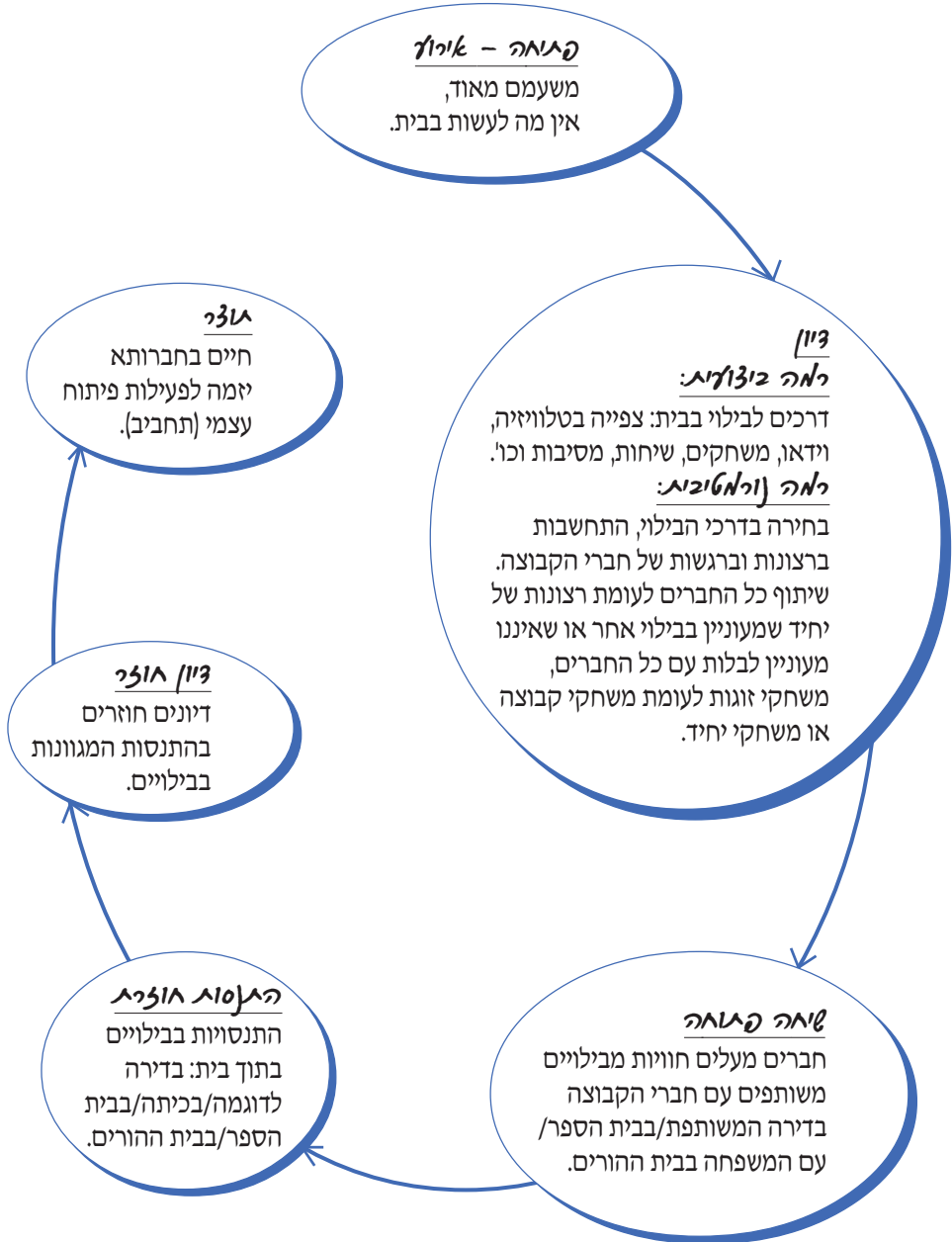

בילוי משותף

רמה ערכית	רמה נורמטיבית	רמה ביצועית
<p>יחיד וקבוצה תרבות פנאי יזמה חיים ביחד.</p>	<p>מקומות בילוי מקובלים (ההתחשבות במנהגי עדות, חברות, דת, גיל וכו'). שעות בילוי מקובלות בבית. שעות בילוי מקבלות מחוץ לבית. שמירת האיזון בין מילוי מטלות והתחייבויות אחרות (למשל: עבודה, תורניות, ביקורי הורים, שינה וכו') ובילוי שעות פנאי. שמירת האיזון בין צרכים אישיים לבילוי ובין בילויים בקבוצה.</p>	<p>הכרת מקומות בילוי בקהילה. הכרת דרכים לבילוי משותף בדירה. הגשת כיבוד לאורחים (קפה, ארוחה כיבוד קל וכו'). הלנת אורחים (הכנת מצעים, מגבות, מקום לינה). העדפות לבילוי לבד ולבילוי עם חברי הקבוצה.</p>

מעגל ההפנמה בילוי משותף בבית

בילוי משותף מחוץ לבית

ראו חוברת לקראת בגרות יחידה א' - חינוך חברתי עמ' 48-69. נוסף על 'בית הקפה' אפשר להחיל את העקרונות, את הנושאים ואת הדוגמאות על יציאה מחוץ לבית:

לסרט

לתאטרון

למופעי מחול

למופעי זמר

לטיולים

לאירוח אצל חברים

לאירוח בנופשוניים

לבית קפה ולמסעדה

לטיול בשכונה

לחוגים

אפשר להשוות בין כל צורות הבילוי:

בהצגת הנושא

לקראת היציאה - בחירת שותפים לבילוי

בחירת המקום, צורת הבילוי

בחירת הזמן המתאים לכולם

התארגנות

הופעה, נקיון ואסתטיקה

איך מגיעים למקום הבילוי וכיצד חוזרים ממנו?

הזמנת מקומות מראש

במקום הבילוי - מה עושים במקום הבילוי?

תכנון אירועים משותפים

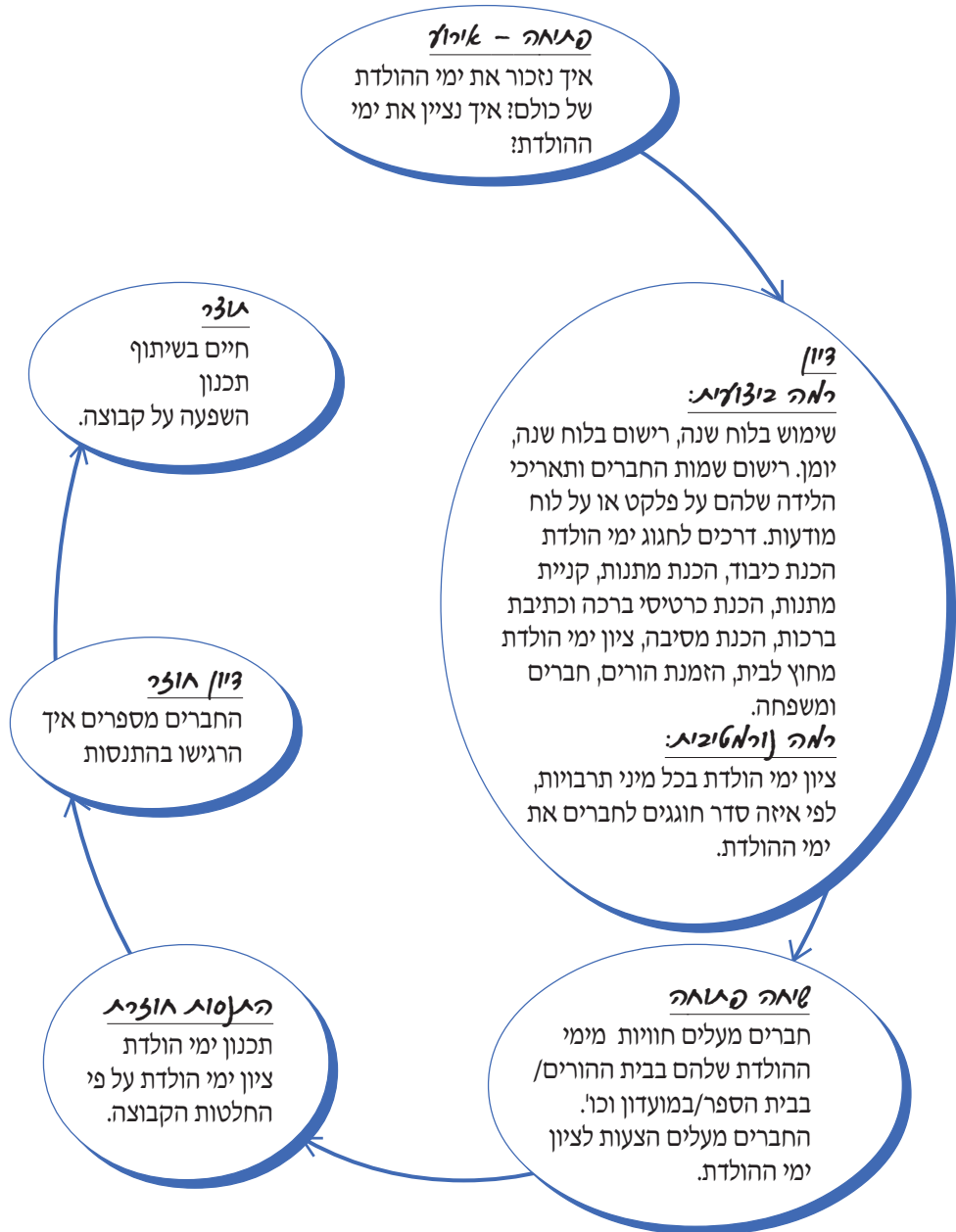
רמה ערכית	רמה נורמטיבית	רמה ביצועית
<p>קבלת הזולת</p> <p>סובלנות כלפי תרבויות אחרות</p> <p>חיים בחברה רבת-תרבותית.</p>	<p>הכרה בשונות של המנהגים בכל התרבויות.</p> <p>התחשבות בנורמות תרבותיות של כל חברי הקבוצה.</p> <p>שיח קבוצתי לשם בניית סגנון אחד משותף לציון אירועים מיוחדים.</p>	<p>ידע על חגים, על ימי הולדת, על אירועים ועל תאריכים מיוחדים בדתות, בעדות ובתרבויות: מנהגים מאכלים התנהגות חגיגה ציון האירוע.</p> <p>החלטת החלטות על ציון ימים ואירועים מיוחדים: מסיבה תקופתית עם הורים</p> <p>דרכים לביטוי אירועים חגיגיים: קישוט הבית כיבוד הכנת מתנות הזמנת אורחים לבוש הכנת מזון מיוחד לאירוע.</p>

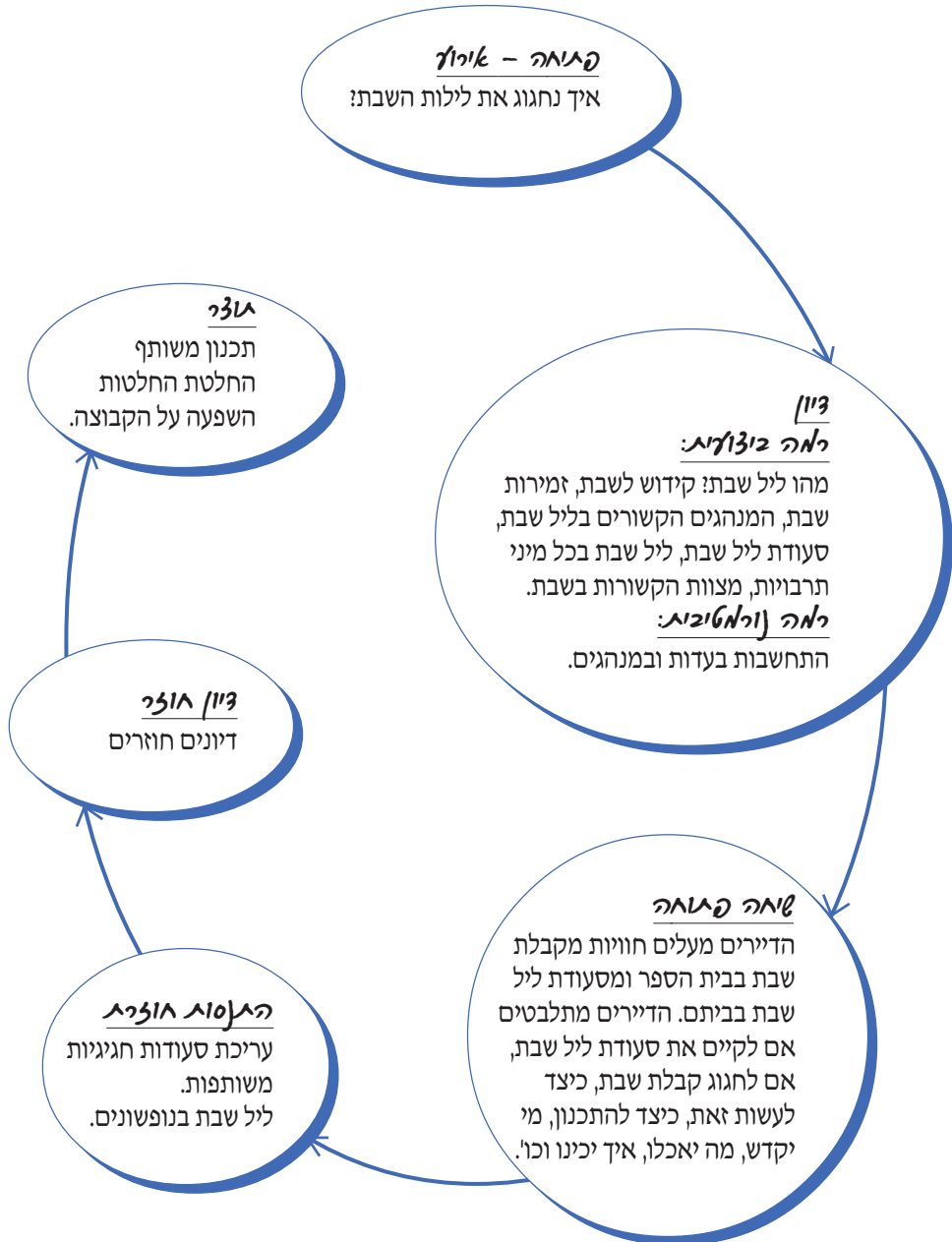
מעגל ההפנמה

תכנון אירועים משותפים

ימי הולדת

מעגל ההפנמה
תכנון אירועים משותפים
ליל שבת (חג)

ניהול תקציב משותף

רמה ערכית	רמה נורמטיבית	רמה ביצועית
<p>שותפות אחריות לכסף ניהול כלכלי התחשבות ויתורים.</p>	<p>אמצעי תשלום מקובלים עמידה בתקציב זמני תשלום אשראי איזון בין תקציב אישי ובין תקציב קבוצתי.</p>	<p>הכרת אמצעי תשלום. הכרת עלויות ומחירים. חישוב של עלויות משותפות. התייעצות עם חברי הקבוצה. התייעצות עם תומכים (אם בית, מדריך, מטפל, מוכרים, בני משפחה וכו'). קביעה של סעיפי התקציב. החלטות על סדרי העדפות. ניהול קופה משותפת: הכנסות של חברי הקבוצה לקופה המשותפת. רישום הוצאות והכנסות. מינוי גזבר. הבנת ההבדל בין 'שלי' (נקנה מתקציב אישי), ובין 'שלנו' (נקנה מתקציב משותף).</p>

מעגל ההפנמה

ניהול תקציב משותף

מעגל ההפנמה

ניהול תקציב משותף

שימוש בחדרים, במכשירים ובחפצים משותפים

רמה ערכית	רמה נורמטיבית	רמה ביצועית
<p>שותפות התחשבות בזולת חיים בחברה דמוקרטית.</p>	<p>התחשבות בעלויות של הפעלת המכשירים (חשמל, חלקי חילוף וכו').</p> <p>הבחנה בין נורמות של שימוש בחפצים אישיים ובין נורמות של שימוש בחפצים משותפים.</p> <p>הבחנה בין חדר משותף שבו אני נמצא לבד, (שירותים ומקלחת), חדר אישי או זוגי שבו אני נמצא לבד או עם חבר בחדר, ואני יכול לארח אחרים בהתחשבות בבן/בת הזוג (חדר שינה) ובין חדרים משותפים שבהם נמצאים כולם (סלון, מטבח, חדר אוכל, מרפסת, חדר כביסה, חצר וכו'), נורמות מקובלות להתנהגות בכל אחד מן החדרים.</p> <p>שימוש אישי בחפצים משותפים (האם מותר להשתמש בטייפ המשותף בחדר האישי? לכמה זמן, מי ייקח מתי, קביעת התור וכו').</p> <p>אירוח זרים בחדרים משותפים, נהלים וזמנים.</p>	<p>החלטת החלטות משותפות על: זמנים לשימוש בחפצים התחשבות במנוחת הדיירים והימנעות מהרעשה.</p> <p>שמירת הפרטיות: אין נכנסים לחדרו של הזולת.</p> <p>תיקון חפצים משותפים שניזוקו או התקלקלו.</p> <p>קביעת תור כאשר כמה חברים מעוניינים להשתמש במכשיר מסוים או בחפץ בו בזמן (למשל, שני חברים רוצים לחמם לעצמם אוכל במיקרוגל בו בזמן, או שני חברים ממהרים ורוצים להתקלח בו בזמן).</p>

מעגל ההפנמה

שימוש במכשירים משותפים

מעגל ההפנמה

שימוש במכשירים משותפים – טלפון

עזרה הדדית*

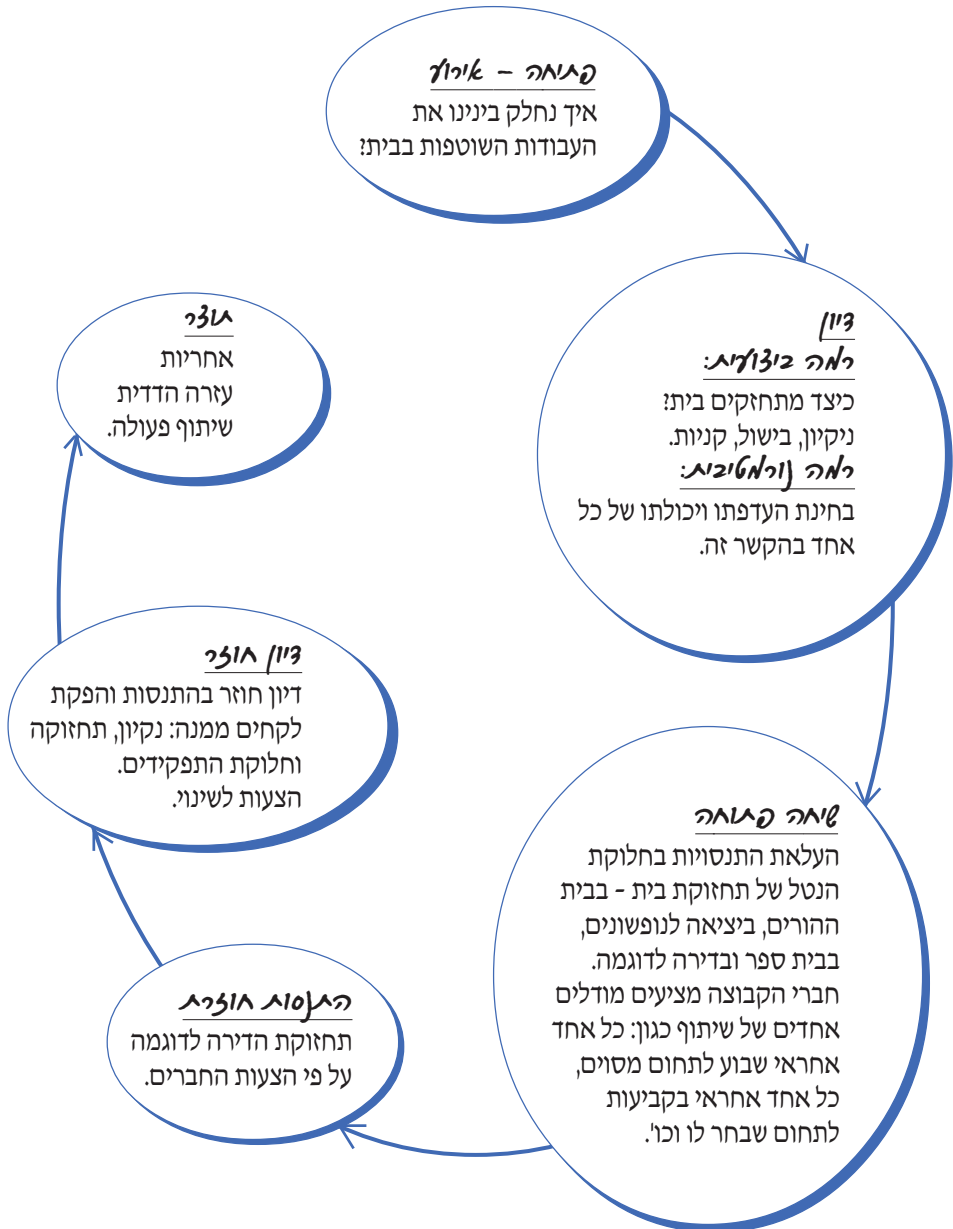

רמה ערכית	רמה נורמטיבית	רמה ביצועית
חיים כמו במשפחה עזרה הדדית אחריות הדדית אחריות אישית.	נורמות של קבלה ושל נתינה. נורמות חברתיות של עזרה, תרומה, נתינה וכו'.	הכרת החברים המתגוררים בדירה: אופי רצונות והעדפות יכולות וכישרונות מגבלות וקשיים.

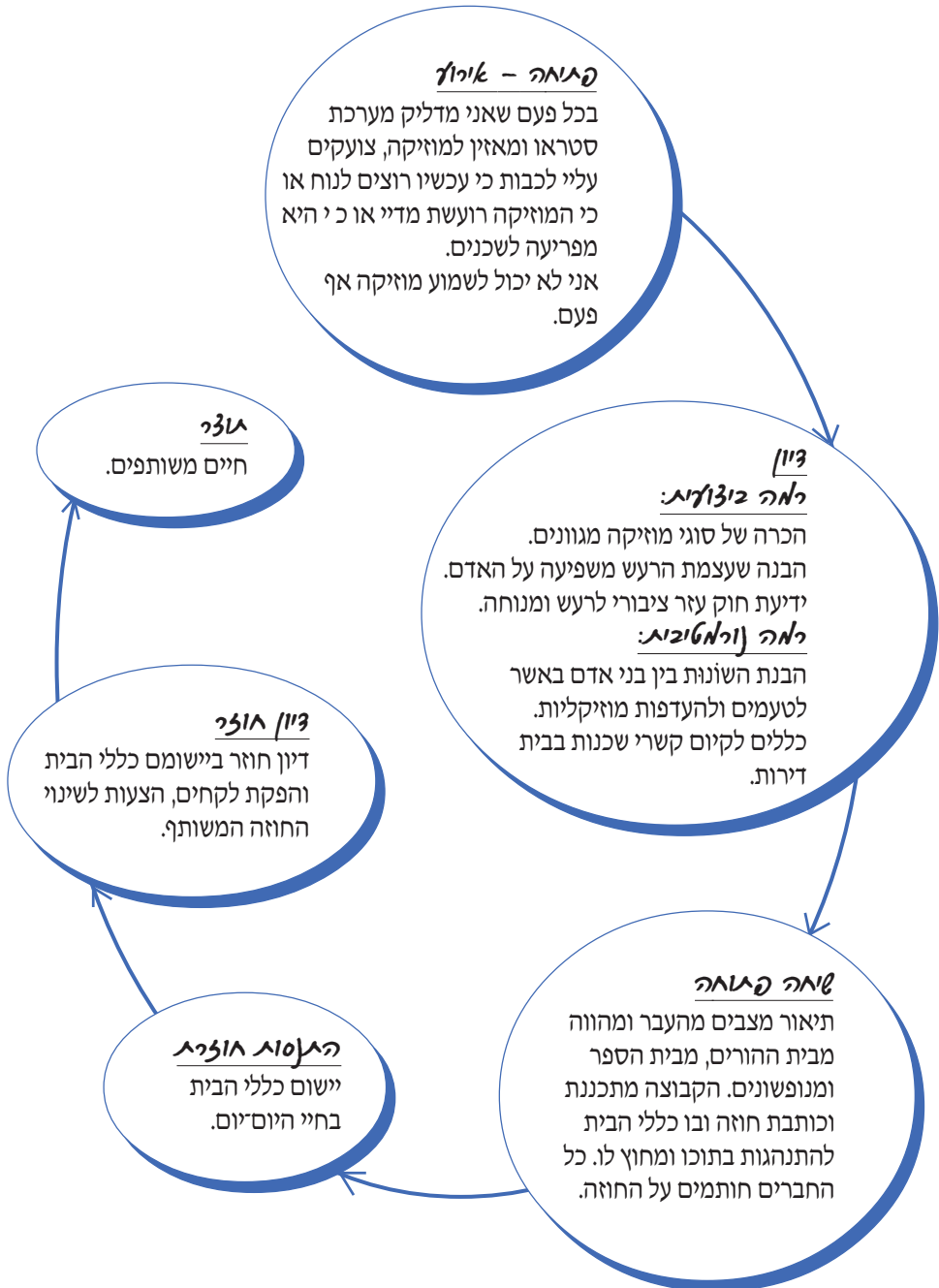
* נושא 'העזרה ההדדית' שזור בכל אחד מן הנושאים שפורטו בפרק 'חיים בחברותא' ובתכנית כולה.

מעגל ההפנמה

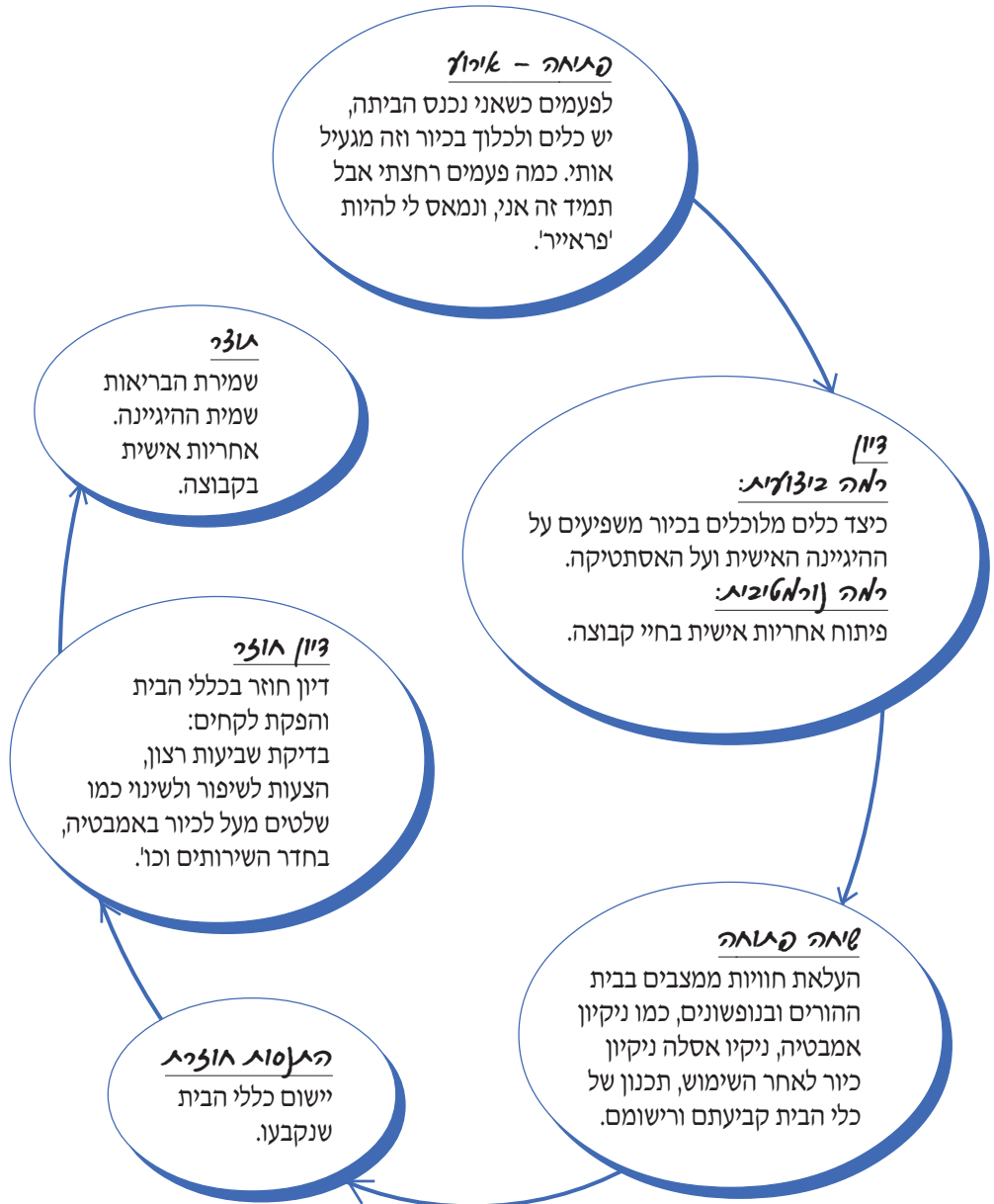
עזרה הדדית

מעגל ההפנמה קביעה של כללי הבית

מעגל ההפנמה קביעה של כללי הבית הדחת כלים

חיים בחברותא

התכנית ל"ב 21 מכינה את המתבגר לחיים בדוור עצמאי מחוץ לביתו וכלי משפחתו. המתבגר יחיה מעין 'חיי משפחה' עם חבריו לדירה. כל אדם מביא לחייו הבוגרים את הסוציאליזציה שהפנים בשנים שבהן גדל והתפתח במשפחתו.

לכל משפחה סגנון חיים המיוחד לה.

לפיכך בהוראת הנושא 'חיים בחברותא' בדוור עצמאי על המחנכים להכיר ככל האפשר את הסגנונות המיוחדים למשפחות התלמידים, לקבלם ולהתחשב בהם וכן לחשוף את המשפחה ואת המתבגר לסגנונות אחרים. לדוגמה: יש משפחות שבהן לא נהוגה ארוחה משפחתית משותפת בימי השבוע.

לעומת זאת בדוור עצמאי יידרש המתבגר לאכול ארוחה אחת ביום בחברותא. הרגל חדש זה דורש הכנה של כל הנוגעים בדבר. צריך לדון במשותף בהקניית הרגלים חדשים אלה. מומלץ שהמחנכים יעודדו את המשפחה לשתף את המתבגר בעל הצרכים המיוחדים באירועים חברתיים ומשפחתיים כמו חתונה, פיקניק, ביקורי קרובים, חופשה מחוץ לבית וכו'.

כדאי להדריך את המשפחה ליזום מפגשים בין המתבגר ובין חברי הקבוצה אחרי השעות הפורמליות של פעילויות בית הספר כגון: ארוחה משותפת, לינת לילה, יציאה לבילוי מחוץ לבית וכו'.

מומלץ לעודד את המשפחה להתחשב ברצונותיו ובהעדפותיו של המתבגר להקשיב לו ולעודדו להביע את עצמו.

אפשר ליזום בבית הספר סדנאות להורים ולצעירים בהנחיית המחנכים או בעלי תפקיד מבית הספר. סדנה זו תשמש סביבה לימודית לדיון בעניינים מגוונים ולתרגול של מיומנויות תקשורת.

לדוגמה – יהיה אפשר לערוך סימולציות של שיחה בין הורה ולמתבגר על העניינים הרלוונטיים לחיים בבית.

אנו מאמינים שתרגולים אלה יביאו לידי שינוי מעורבותו של המתבגר בתוך משפחתו ולהקלת המעבר לחיים בחברותא בדוור עצמאי בעתיד.